ing te doen opwiken. Zelfs degenen in de collegiën, die aarzelden, waren op eenmaal *beslist*.

Ons besluit mocht 's Zondags avonds te Zuidwolde, werwaarts wij met een paar broeders gingen, op sterke noodigingvan Ds. Hulsebos, verrassend medewerken, zoodat, na vele bespreking, de Heere ook daar alle vrees bande en de conscientiën bond in gehoorzaamheid om zijns Naams wille.

Een volgende week geven we meer.
Thans ontbreekt ons plaatsruimte.

KUYPER.

Uit de Pers.

Zeer terecht wijst *de Hoop* op een belangrijke publicatie van den Kerkeraad van Kollum, van dezen inhoud:

De Kerkeraad der »Hervormde Gemeente" te Kollum, door de belofte bij de bevestiging in het ambt geroepen om naar de uitspraak van Gods Woord naarstig de wacht te houden tegen hetgeen den welstand der Gemeente zou kunnen schaden en uit eene bekendmaking in de Kollumer Courant van 15 Januari j.l. gezien hebbende, dat een zekere Commissie van personen, niet alhier woonachtig, wil trachten alhier eene nieuwe Vereeniging of een nieuw genootschap te stichten, kennelijk gericht tegen den wettigen kerkeraad der »Hervormde Gemeente" te Kollum, waarschuwt ten ernstigste tegen wolven, die in de schaapskooi van Christus dringen willen, en die de Gemeente willen verleiden om weder te keeren tot zondige banden, waarvan zij, Gode zij dank, werd verlost.

De Kerkeraad wijst er op, dat wie haaraan medewerkt, zich stelt tegen het wettig gezag van het Eenig Hoofd der Gemeente Jezus Christus en zich schuldig maakt aan secte en muiterij in de regeering der Kerk; en raadt derhalve aan om geenerlei waarde te hechten noch eenig gehoor te geven aan bedoelde advertentie, zoomin als aan eenig ander stuk van gelijke strekking onderteekend door de hh. H. Doorenbos, J. A. Prins, Doederus de Vries en H. van Eyck van Heslinga.

Gaarne belijdt de Kerkeraad schuld, in zooverre het ook door zijn jarenlang verzuim mogelijk werd, dat eene zoodanige Commissie nog gehoor kan vinden, en hoopt dan ook, dat het moge komen tot eene rechte vernootmoediging van des Heeren volk te dezer plaatse, tot een pleiten op de Verbondsbelofte van hen, die met boetvaardigheid en geloove tot den Heere wederkeeren; opdat in dien weg de ergernissen worden weggedaan uit ons midden, de vijanden tot bekeering komen en het worde één kudde onder den Eenigen Herder Jezus Christus.

Namens den Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Kollum.

G. H. VAN KASTEEL, *Voors. en Scriba.*
I. DE BOER, *Ouderling.*

Kollum, 15 Jan. 1887.

Nu teekent *de Hoop* hierbij aan:

Zoo is het. Zij, die zich in de Kerken, welke met de Synodale Organisatie gebroken hebben, om terug te keeren tot de gehoorzaamheid der Ordonnantiën Gods, aan het *Hervormd Kerkgenootschap* houden, *scheiden zich af* van hun Kerk. En zij, die, te Rotterdam evenals te Kollum, de bevelen van »het Classicaal Bestuur" gehoorzamen, *zijn in opstand tegen het wettig gezag* van het eenig Hoofd der Gemeente, de Heere Jezus Christus. »Het Classicaal Bestuur", dat te Rotterdam gelijk te Kollum e. a. p. optreedt, om den wettigen Kerkeraad in zijn werk te hinderen en de zielen van de Kerk af te trekken, sticht »secte en muiterij", en wel heeft een ieder toe te zien, dat hij zich niet late verleiden, om zijn Kerk te *verlaten* en zich bij het »Hervormd Genootschap" *te voegen*"

Is dit nu zoo moeilijk om te vatten!

Toen in 1816 de nieuwe Hierarchie wierd ingevoerd, heeft men dan toen gezegd: »Ieder die deze nieuwe Hierarchie steunt, is uit de Kerk getreden?"

Immers neen.

Overheid en volk heeft toen geoordeeld: Het is dezelfde kerk, dezelfde plant, met dezelfde bloem. Alleen zijn ze *onder een stolp gezet*.

Vandaar dat onder die stolp de lucht ontbrak, en dat de bloem toen ging kwijnen en de plant verflensen.

Daarom nam de Heere nu genadiglijk deze doodelijke stolp er weer af.

En nu staat de plant weer in de vrije lucht en kunnen de bloempjes weer opleven.

Maar wie ter wereld zegt, als hij de stolp van een plant wegneemt, nu ooit, dat de plant dan afgaat van haar wortel? KUYPER.

»Capadose" en de Nederlandsche Zondagsschoolvereeniging.

Het kan zijn nut hebben, met een enkel woord op beide de aandacht te vestigen. Vooraf zij gezegd, dat schrijver dezes reeds jaren lid is van de Ned. Zond. Vereen. en dus weten kan wat hij zegt.

Eenigen tijd geleden, kort nadat deze »Vereeniging voor goedkoope Zondagsschoollectuur" was opgericht, verscheen in verschillende bladen een advertentie, geteekend door Mevr. Capadose, weduwe van den waardigen Christen, naar wien de Vereeniging haar naam draagt.

Genoemde dame verklaarde, »dat zij nooit hare goedkeuring zou kunnen geven tot het dragen van dien naam, waaruit maar al te duidelijk blijkt, dat het gevolg geen ander kan zijn, dan dat de Nederlandsche Zondagsschoolvereeniging, welke nu 20 jaar zoo zegenrijk werkt, hierdoor wordt benadeeld."

Dan volgde een waarschuwing aan alle leden der Ned. Zond. Vereen. om niet toe te treden tot »Capadose", »die niet vereenigt maar verdeelt" en »hun gaven en krachten" te blijven wijden aan de Ned. Zond. Vereen.

Onder de lezers van dit blad zijn er gewis verscheidene, als ik, leden der N. Z. V. Ons ook gaat dus die waarschuwing aan. Gaat het hun echter als mij, dan zullen zij — bij alle achting voor Mevr. Capadose — haar roepstem niet volgen, veeleer juist anders doen. Het is zeker minder aangenaam van een hooggeachte, grijze mede-onderwijzeres, met welke men, gelijk schrijver dezes, vaak aan den gemeenschappelijken disch gezeten, of in kleiner kring de belangen der Zondagsschool besproken heeft, te moeten verschillen, doch de zaak zelf leidt er toe.

Wat het eerste betreft, het aannemen van den naam »Capadose", dat is reeds in dit blad bepleit. Hoe menig letterkundige kring of leesgezelschap heet niet: *Da Costa, Bilderdijk*. We hebben een *Groen van Prinsterer-*, een *Da Costa*-school. Nog nooit is gebleken, dat voor 't kiezen van namen, die — benijdbare eer! — het algemeen toebehooren, vooraf toestemming werd gevraagd. Ook ligt er niets kwetsends in, tenzij dan dat naam en zaak volkomen verschilden. Doch dit is — ieder weet het en in dit blad is 't betoogd — *niet* zoo.

Uit het dragen van dien naam, zegt Mevr. C., blijkt duidelijk, dat het gevolg moet zijn, dat de N. Z. V. wordt benadeeld.

Heel duidelijk is dat gevolg — Mevr. C. houde 't mij ten goede! — niet. De bedoeling der schrijfster is (althans dat gis ik) deze: De schoone naam zal velen lokken om leden van »Capadose" te worden, en dat moet voorkomen.

Waarom?

Omdat het, zegt Mevr. C., de Ned. Z. V. zou schaden, verdeeldheid zaaien.

Is dit zoo? Laat ons zien!

De Ned. Zond. Vereen. draagt eigenlijk een verkeerden naam. Zij toch is geen vereeniging van *Zondagsscholen* maar van *Zondagsschoolonderwijzers* en *onderwijzeressen*, gelijk er tegenwoordig meer bestaan. Scholen stichten doet zij niet. Ieder die 't wenscht en in de Zondagsschool arbeidt kan lid worden, ook zonder betalen. De groote meerderheid der leden betaalt niets. Die de volle contributie, *f* 5, betalen ontvangen daarvoor:

1. het tijdschrift *de Christelijke Familiekring* en de *Wenken voor den Zondagsschoolonderwijzer*.

2. Nu en dan een geschrift door de Vereeniging uitgegeven. Wie niets betaalt ontvangt natuurlijk ook niets, tenzij bij uitzondering. Behalve door het uitgeven van geschriften, werkt de Vereeniging ook nog door een agent — die volgens 't verslag uit Engeland wordt bekostigd — mede tot de stichting van Zondagsscholen.

Eindelijk houdt zij een jaarvergadering, soms een conferentie, en waar afdeelingen zijn komen deze nu en dan bijeen.

Zal er nu van afbreuk doen of »verdeeldheid zaaien" sprake zijn, dan moet — dat voelt ieder — »Capadose" eenzelfden of dergelijken werkkring, een gelijk bedoelen hebben, »concurreeren."

Is dat nu zoo?

»Capadose" bemoeit zich *niet* met Zondagsscholen, heeft *geen* afdeelingen, *geen* vergaderingen, geen *agent* enz enz.

»Capadose" zegt tot zijn leden: Ik tracht u op goedkoope, gemakkelijke wijs de boeken of boekjes te verschaffen, die gij bij Kerstfeesten enz. noodig hebt. Zelden zijn de onderwijzers rijk; hoe gemakkelijker 't hun gemaakt wordt hoe beter. Voor elke *f* 5 die gij betaalt, kunt gij over het dubbel bedrag in boeken beschikken. Ongeveer dus als de *Vereeniging voor Christelijke lectuur* en andere doen.

't Komt dus hierop neër:

De N. Z. V. heeft leden, die, *voor zoover zij betalen*, dit doen voor de Vereeniging. Zij ontvangen de uitgaven der Vereeniging, *een* exemplaar; een tijdschrift, en vaak voor kinderen *niet* bestemde boekwerken. In elk geval krijgt men 't niet ter *verspreiding* of *uitdeeling*.

»Capadose" heeft *alleen betalende leden*, wier doel *enkel is* op goedkoope wijs *boekjes ter uitdeeling* voor de jeugd te krijgen.

Gelijk ieder ziet, zijn de beide vereenigingen *twee geheel verschillende zaken*. De eenige »concurrentie" zou zijn, dat de een boekjes voor de Zondagsschool uitgeeft en de andere ook, doch dan voor haar leden zoo goedkoop mogelijk. Doch ook zelfs dan nog merke men op: 1°. dat de *soort* van boeken vaak geheel bij de beide vereenigingen verschilt, 2°. dat Mw. C. even goed kan waarschuwen tegen elk uitgever van Kerstboekjes, b. v. de HH. Callenbach, Klemkerk e. a. Ja, nog sterker is, dat ik en velen met mij steeds zoowel uitgaven van de N. Z. V. als van de heeren Hoveker en Zn., bij Kerstfeesten gebruikten. Deze heeren »concurreerden" dus ook met de Vereeniging, wier uitgevers zij zelf waren. En nooit is daarop aanmerking gemaakt.

Het blijkt dus duidelijk, dat de beweringen van Mevr. Capadose, voor zoover zij gegrond zijn op de vorming of het bestaan der Vereeniging »Capadose", niets zijn dan *bloote vermoedens*. Juist daarom moest de scherpe aanval de aandacht van ons, leden der N. Z. V., trekken. Temeer toen de N. Z. V. ons per circulaire liet weten, dat zij niets met »Capadose" uitstaande had — wat niemand had beweerd. Eindelijk ook toen in liberale bladen op de zaak de aandacht werd gevestigd.

Wat heeft dan Mevr. C., wat de Ned. Z. V. tot hun waarschuwingen of kennisgevingen bewogen? Het antwoord hierop geeft allereerst de bekendmaking der N. Z. V. zelf. Na van de oprichting der Vereen. af uitgevers der N. Z. V. te zijn geweest, hebben de heeren Höveker en Zn. thans opgehouden dit te zijn. Bij onderzoek is mij gebleken, dat deze stap gedaan is *van de zijde der Vereeniging*, NIET van de uitgevers. Blijkbaar nu zag het bestuur der Vereen. in de oprichting van »Capadose" die toen volgde, iets wat voor de N. Z. V. zeer gevaarlijk kon worden en evenzoo Mevr. Capadose.

We hebben reeds boven aangetoond, hoe dat gevaar vrij denkbeeldig is; hoe het alleen bestaan kan als Capadose goedkooper en beter boeken levert dan de N. Z. V., (en dan alleen voor de jeugd,) anders gezegd den Zondagsschoolonderwijzers, meer nut doet dan de N. Z. V.; ook hoe menig boekhandelaar zoodoende haar concurrent is.

Ik waag het tegenover de vermoedens van Mevr. Capadose eenige vragen te stellen, wat zeker wel geoorloofd is. Vooraf een paar opmerkingen:

1°. Lid der firma Höveker en Zn. is ook de heer J. A. Wormser, een onzer flinkste schrijvers voor het volk en een dichter van benijdenswaard talent. Wat dit blad onlangs van hem getuigde, is waar. Doch hij heeft in sommiger oog één groote zonde begaan. Hij heeft vóór de vrijheid, tegen den Synodalen dwang gekozen. Hij houdt het met de »geschorsten."

De heer W. heeft voor eigen rekening uitgegeven een Zondagsschoolrooster, die van Ds. Karssen en Ds. De Gaay Fortman, dus van twee afgezette predikanten. En dat terwijl zijn firma de rooster der N. Z. V. uitgeeft.

2. Het bestuur der Ned. Zond. Vereen. bestaat uit de H.H. Ds. Moulijn te Nijmegen, W. Heybrock, T. M. Looman, A. P. Obermeyer, Ds. Escher te Haarlem, A. C. Bouman. Ik hoop geen dezer heeren te beleedigen, als ik zeg dat zij aan de zijde der Synodalen staan De voorzitter Ds. Moulijn is medeonderteekenaar van den »inquisitorialen" brief aan Ds. Van Lingen; de heer Heybrock was meen ik, secundus in een der collegiën van rechtspraak in den kerkstrijd te Amsterdam; de heer Obermeyer was een dergenen, die het verzet leidde tegen het besluit der Stuiversvereeniging: »Een School met den Bijbel" (president de heer J. A. Wormser) om in dezen toestand geen gelden aan de Diaconie-scholen uit te keeren. Hij is ook voorzitter van de nieuw opgerichte Stuiversvereeniging »Timotheus". De andere heeren hebben door hun daden getoond niet met de »geschorsten" mee te gaan, of wel gezwegen.

3. Is bij de herdenking van het 50 jarig bestaan der Zondagsschool in Nederland albier voor de vereeniging opgetreden Ds. Hogerzeil, schoon ieder weet hoe dit, daar in de Vereeniging tweeërlei richting heerscht, licht velen onaangenaam kon zijn, en men toch wel een spreker had kunnen vinden, die zich minder in den kerkstrijd op den voorgrond had gesteld. In het *W. W.* kwam men op de zaak terug, 'en ze heeft meer dan een gehinderd.

Nu vraag ik — 't zijn maar *vragen*:

Kan ook de richting, die de Bestuurders van de N. Z. V, in zake het kerkelijk geschil aankleven, op hun besluit ook van invloed zijn geweest?

Is ook wellicht de waarschuwing van Mevr. C. niet geheel zonder verband met die houding der bestuurders?

De N. Z. V. bericht ons thans, dat zij om financieele redenen van uitgever veranderde. Dit is zeer mogelijk, doch ons komt de verandering, nadat men het twintig jaar zoo gesteld heeft, zeer onverwacht. Wat is de bedoeling der mededeeling?

Is het niet vreemd, dat juist ook thans een eveneens door Synodalen bestuurde vereeniging, naar ik hoor, gelijken maatregel op dezelfde firma heeft toegepast?

Is het niet mede vreemd, dat men zoo plotseling in vijandschap is geraakt met een firma, wier lof, als van wakkere uitgevers, we zelfs op de jaarlijksche gemeenschappelijke maaltijden hoorden zingen?

Zou het wonder zijn als de oude uitgevers ziende op dit al, eens wezenlijk concurreeren gingen?

't Zijn maar vragen, als ik zei, doch er is eenige aanleiding toe. Temeer nu het 1e nr. van het blad der Vereen. met die waarschuwing instemt. Tegenover Mevr. Capadose's krasse waarschuwing tegen »Capadose", zeg ik eenvoudig tot elk, die in de Zondagsschool arbeidt: Wordt *wel* lid van die Vereeniging als gij ten minste uw voordeel op redelijke wijs wilt behartigen. Capadose »concurreert" met de N. Z. V. gelijk elke boekverkooper in deze met haar. Alleen biedt de saamwerking der leden 't voordeel, dat men voor weinig geld veel krijgt.

Hoe Mevr. Capadose ons kan opwekken onze »krachten" aan de N. Z. V. te wijden is niet recht duidelijk. Er is daar toch weinig te *doen*. Laat ons het ronduit zeggen. Zondagsscholen en wat er toe behoort staan onder vereenigingen, kringen, personen, niet onder de N. Z. V., waarneë dan ook niemand hiervoor rekening houdt. Zij heeft geen scholen. Haar statuten spreken niet van rechtstreekschen arbeid. Ik beweer dat viel zij heden weg, er, wat den arbeid betreft, al zeer weinig veranderen of onder lijden zou. Men kan lid van die Vereeniging zijn of niet, men verliest of wint er weinig bij wat de practijk betreft. Alleen om te beraden, te bespreken kan zij nut doen. Voor haar uitgaven als de *Gids* e. a. heb ik allen lof. Doch wie voor de jeugd iets zoekt, kan bij anderen minstens evengoed terecht, gelijk elk onderwijzer zal toestemmen.

X.

Kerkelijke Berichten.

Viertal.

NED. HERV. KERK:

Middelburg: G. J. Barger te Driebergen, J. W. H. Kalkman te Monster, J. C. v. Schelven te Dieren en H. H. Veder te Schiedam.

Bedankt voor Toezegging van Beroep.

NED. HERV. KERK.

Jaarsveld, C. Hartwigsen Jr., cand. te Utrecht.

Beroepen.

NED. HERV. KERK.

Waarder c. a., W. Ringnalda te Harmelen.
't Woud (cl. Delft), H. Wildeboer Jzn. te Benthuizen.
Loon op Zand, M. J. Bouman te de Meern.
Heinkenszand, C. Hartwigsen Jr., cand. te Utrecht.
Oudega, Idsega en Sandfirden en Nijkerk op de Veluwe, K. Feenhout te Trum.
Calijnsplaat (bl. Goes), J. G. Klomp te 's-Graveland.
Wemeldinge, J. H. Wensinck te Neerlangbroek.
Stolwijk, T. S. v. d. Leij te Dirkshorn.
Willemsoord, J. J. A. Valeton te Lutten.

Aangenomen.

NED HERV KERK.

Nieuwpoort, C. Hartwigsen Jr., cand. te Utrecht.
Heukelom, J. A. Barbas te Acquoi (cl. Zalt-Bommel.

Bedankt.

NED. HERV. KERK.

Noordeloos c. a., IJzendoorn, Aagtekerke, Haulo, Heinkenszand, Hoornaar, Dussen, Goudriaan, Overlangbroek, Wijngaarden, Hurwenen, Lopik en Cabauw en Lopiker-Kapel.
Koog aan de Zaan, J. A. Prins, Dokkum.
IJselmuiden c. a. E. A. Lasonder, Oosterwolde.
Zuiten, A. Voorhoeve, Katwijk aan Zee.
Harderwijk (2de maal), C. Verhagen, Ee (cl. Dokkum).

Correspondentie.

Nog in dank ontvangen voor het Ger. Kerk. Congres van eene vriendin uit Utrecht *f* 100; van iemand die een gelofte kwijt *f* 100; van W. te A. door Prof. Dr. Woltjer *f* 100; van S. te Giesen-Nieuwkerk *f* 10; van Kn. te Barneveld door br. Bechthold *f* 25; van H. en He. S. te A. *f* 10. K.

Advertentiën.

Door Gods goedheid bevallen van een welgeschapen *ZOON* B. GREIDANUS geliefde Echtgenoote van

J. GIETE M.

Oosthem, 25 Jan. '87.

Belangstellenden

worden uitgenoodigd tot eene **BIJEENKOMST** in zake de **Gereformeerde Kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen**, op Dinsdag 8 Februari a.s., des avonds te 8 uren, in het Evangelisatiegebouw, Bazarlaan te 's-Hage.

Sprekers: de HH. H. BIJLEVELD van Amsterdam en A. MEIJER van Hazerswoude.

Voor een weifelend Heer,

middelb. leeftijd, wordt gelegenheid gezocht nu en dan een of twee dagen door te brengen in een klein Chr. gezin, tot oefening onder vastberaden leiding en bijstand. Brieven franco, met opgave der vergoeding, zoo die verlangd wordt, onder lett. M. L., aan het Bureel van dit blad. (59)

De Boekhandel van
HÖVEKER & ZOON,
en het Kantoor van den Uitgever
J. A. WORMSER
worden in de **tweede helft van Februari 1887** verplaatst naar de
Heerengracht over de Warmoesstr. No. 186,
TE AMSTERDAM.

BOEKVERKOOPING!!!

op **Maandag den 14den Februari 1887** en volgende dagen, door en ten huize van den Boekh. P. BEYER te *Groningen*, van eene belangrijke verzameling Boeken, Platen, Photographieën, Luxe-artikelen, ten deele nagelaten door een **Oud-Gereformeerde** en and. Volgens Catalogus meer dan 3000 Nos., waaronder *Brakel, Witsius, de Verbonden, Marck*, godgel., *Ursinus* enz., à **10 Cent** te ontbieden.

Voor eene volgende verkooping worden Bibliotheken en partijen Boeken aangenomen.

Nederduitsche Gereformeerde Kerk.

De **Corporatieleden**, die zich belast hebben met het rondbrengen van de biljetten voor de Inschrijving ten behoeve der **Kerkelijke Kas**, worden verzocht met het ophalen van het antwoord te wachten, tot hun hiervoor eene **schriftelijke machtiging** zal zijn uitgereikt.

Voorts worden de leden der Gemeente, bij wie biljetten moeten worden opgehaald, dringend uitgenoodigd, aan niemand hun opgaven te doen of biljetten af te geven, tenzij hun deze officieele machtiging van den Kerkeraad worde vertoond.

Namens den Kerkeraad,
Dr. A. KUYPER, *Voorzitter.*
C. A. RENIER, *Scriba.*

Amsterdam, 1 Febr. 1887.

Christelijke School te Nijverdal.

In hartelijken dank ontvangen voor het suppleeren der Schoolgelden van minvermogende kinderen, van: W. G. M. te Wassenaar *f* 2.50, N. N. te Leiden *f* 17, door een onbekende aan huis bezorgd bij den tweeden ondergeteekende *f* 10, Jhr. E. v. S. te 's-H. *f* 5, Mej. E. V. te Haarlem *f* 5, Mevr. J. G. te Utrecht *f* 25, N. N. te Bk. *f* 1, G. K. te Nichtevecht *f* 10, G. te Velp *f* 25, uit het busje van W. *f* 1.50, E. S. M. te K. a. Z. *f* 5, Mej. A. v. D. te V. *f* 5, Ds. P. B. te W. *f* 33.75, M. en T. L. te Z. *f* 2, P. J. v. E. te U. *f* 5, Ds. P. G. O. te D. *f* 5, Jonkvr. B. v. IJ. (Kerstgift) *f* 25, J. B. P. door F. R. *f* 1, H. H. te Z. 2 coup. à *f* 1.50, *f* 3, Chr. Jongelingsv. »Obadja" te G. door D. D. *f* 7.50.

Wij hopen hartelijk met de ons onbekende zuster uit Bk. »dat de Heere de School zegene, en geve, dat nog velen van Gods volk en die de waarheid voorstaan haar moge gedenken, opdat zij in 't jaar '87 bloeien mogen tot eer Zijns Naams en beschaming Zijner vijanden."

Namens de Commissie,
H. TER HARMSEL,
te Nijverdal (Overijsel).
JOH. WORMSER,
te Leiden, Haven 7.

Nijverdal, Leiden, 2 Febr. 1887. (538)

Is verschenen:

Tot de Wet en tot de Getuigenis!

Het antwoord dat de Belijdenis der Gereformeerden geeft op de vraag: Wat is de Kerk;— welk is het ambt der gelooviger; — en waaruit wordt de ware van de valsche Kerk gekend?

DOOR

P. W. J. KLAARHAMER,

Predikant te Middelburg.

Prijs *f* 0.20.

Ter verspreiding bij getallen tot verminderden prijs.

2de Duizendtal.

De 1e oplage was reeds bij de verschijning geplaatst. Wie dit duidelijk omschreven werkje wil ontvangen, zende het bedrag, waarna het direct franco wordt toegezonden door den Uitgever

K. LE COINTRE, Middelburg.

Heden verschijnt bij den Uitgever A. H. TEN BOKKEL HUININK, te Utrecht:

Th. GRIESINGER,

DE JEZUÏTEN.

Volledige geschiedenis hunner **openbare** en **geheime** werkzaamheden, van de stichting der Orde tot op heden.

2de Druk, compleet in 12 afleveringen, (ieder 3 à 4 vel druks) à **35 Cents.**

Alle soliede Boekhandelaren nemen bestellingen aan. (57)

Magazijn van Amer. Orgels,
M. J. RADIUS,
Keizersgracht 305, Amsterdam.

Steeds voorhanden eene groote keuze **Amerikaansche** en andere **Orgels**, uit verschillende Fabrieken, tegen de laagst mogelijke prijzen, van *f* **65.**— af. Zoo noodig tegen gemakkelijke betaling, of te huur van *f* **2.**— af per maand.

Speciale Inrichting voor Reparatiën.

MAR. BREEBAART,
Firma SCHOLS & POS,
23 DAMRAK 23.
Specialiteit in
Amerikaansche
ORGELS.

Bij G. F. CALLENBACH, te *Nijkerk*, verscheen:

De Dordtsche Kerkenorde

TWEEDE VERMEERDERDE DRUK,

met verklaring van de vreemde woorden en en enkele bepalingen uit de **Post-Acta.**

Uitgegeven door en met een voorrede van Dr. W. VAN DEN BERGH en G. H. VAN KASTEEL, Bedienaren des Woords te Voorthuizen en Kollum.

PRIJS 12½ CENT,

25 Ex. *f* **2.25**; 50 Ex. *f* **4.00**; 100 Ex. *f* **6.50.**

Door alle soliede Boekhandelaren te bekomen.

Vrije Universiteit.

Het zij mij vergund onder deze rubriek te doen overdrukken, hetgeen ik dezer dagen in *de Delvenaar* las. Het bedoelde, in dat blad ingezonden stukje, was getiteld: »Overal kwestie, zelfs in de boot", en was van den volgenden inhoud:

Doctor. Zeg eens Radmaijer, hoe is uw oom er toch toe gekomen, zijn zoon naar de Vrije Universiteit te sturen, weet uw oom niet dat hij den jongen daarmee maatschappelijk in het ongeluk stort?

Radmaijer. Ja, dokter, oom weet alles zeer goed, maar u weet wel, dat Willem altijd op de Christelijke school heeft gegaan; en nu is 't heel eenvoudig dat Willem van de eene naar de andere Christelijke school gaat.

D. Hoor eens, Radmaijer, dat zijn allemaal praatjes, ik geloof dat wij voor de maatschappelijke positie van onze kinderen moeten zorgen.

R. Dokter, ik geloof dit ook en oom ook; maar weet u, dokter, wat u en zeer velen met u nog nooit verstaan hebben? De woorden Gods: »Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid", en dat dan ook de maatschappelijke positie verzekerd is. Daarbij komt nog, dat dit oom zelf aangaat en u met zijn doen en laten niets ter wereld te maken hebt.

D. Nu, Radmaijer, maak u niet driftig, 't is slechts vragen. Welnu wij zullen er meê staken.

R. Neen, dokter, u is begonnen en nu ben ik ook nog niet klaar; ik wilde alleen maar eens vragen, welke vruchten de school zonder den Bijbel heeft afgeworpen, n.l. welke vruchten, die het volk opleiden tot hoogere denkbeelden, dan alleen in de natuur?

D. Hoor eens, vriend, dit zijn zaken voor den predikant.

R. Zeer goed dokter, maar de predikanten zelven komen allen van eene school, waar de Bijbel niet meer het geopenbaarde Woord Gods is; hoe zal nu de jeugd opgeleid worden door manne', die voor een groot deel niet eens weten, waarom het zoo noodzakelijk was, dat Jezus Christus juist den kruisdood sterven moest om een Middelaar te kunnen zijn Daar dit op de Vrije Universiteit in alle hijzonderheden geleerd wordt, is ook elk vader verplicht derwaarts zijn zoon te zenden. Doet hij dit niet, dan is hij de schuld van het ongeloof, dat zijn zoon later omheist en onderwijst.

D. Wel Radmayer, de Vrije Universiteit maakt toch geen bekeerde jongens.

R. o, Neen, dokter, maar een Christen laat voor de uitkomst God zorgen. Maar houdt het mes van de kinderplank; anders zeg ik, dat het gevaarlijk, zelfs levensgevaarlijk voor uw kind is. Zoo is de hoogeschool zonder Bijbel zielsgevaarlijk; en ieder die tegen de Vrije Universiteit is, is dit uit vijandschap, uit onkunde, of uit eigenbelang. Maar de Heere, die boven lucht en wolken woont, zal haar stellen tot een berg; en allen, die nu karakter hebben, zullen hunne zonen derwaarts zenden, n.l. allen, die zeggen te behooren tot hen, die in Sion geboren zijn.

D. Hoor eens, vriend, ik heb het eind van de reis, ik wensch u geluk met uwe beginselvastheid; waren er veel zulke personen, de toekomst voor Vorst en volk zou gewaarborgd zijn. Ik wensch u verder een goede reis.

R. Die wensch ik u ook, dokter, bovenal wensch ik u toe wat van de voorzichtigheid der slangen te mogen leeren; want de meeste menschen spreken over dingen waar ze eigenlijk niets van weten; en daarom zijn zulke menschen net als kleine jongens: ze roepen al, ik lust het niet, eer dat ze geproefd hebben. Gegroet dokter."

Ik vond, dat in dit stukje op zulk eene eenvoudige, populaire wijze, het eigenlijke puntje waar het om gaat in den strijd voor het Christelijk hooger onderwijs, werd aangewezen, dat ik de lezing daarvan ook voor de lezers van *Heraut* en *Vriend van Oud en Jong* niet van belang ontbloot vond. De Christelijke hoogeschool, een voortzetting der Christelijke lagere school, acht ik zoo onweersprekelijk logisch, dat ik vast overtuigd ben, dat op den duur de billijkheid hiervan *moet* worden erkend. Zij het zeer spoedig!

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributien: door den heer H. J. Hagelhoff te Laag Keppel *f* 42.50, door den heer D. de Jong te Makkum *f* 71; door Ds. T. Rinses te Oudega *f* 35.50; aan collecten: door Ds. J. C. Sikkel te Hijlaard *f* 31; aan schenkingen: door den heer H. J. Hagelhoff: uit de busjes No. 1, van L. P. *f* 4.54, No. 2, J. J. L. *f* 1, No. 4, J. W. H. *f* 1.34; No 5 J. F. *f* 0.4; No. 6. H. W. W. *f* 2.07; van een vriendenking *f* 7.70; voor het laten lezen van het jaarverslag van J. V. *f* 0.50 van W. J. v. d. M. *f* 2.50, samen *f* 19.69; door H. H. Diakenen der Ned. Geref. Kerk (doleerende) te Amsterdam, gecoll: in het lokaal »De Vereeniging" *f* 2.50; door den heer L. W. de Vries, te Minnertsga, van de kerkvoordij te Oosterbierum *f* 75 door den heer J.C. Fabius, te Delft, van Mevr. B. *f* 2.50 en van G.R. »een dankoffer" *f* 2.50, samen *f* 5; door den heer P. Boone, te Koudekerke, van N. N. *f* 15; door Prof. Dr. A. Kuyper van H. en He. S. te A. *f* 10; door den heer A. Somerveld te Maassluis, nagift collecte *f* 2.50; door Ds. N. A. de Gaay Fortman van S. Z. te Ve. *f* 1: en van G. H. overschot van het lezen der *Heraut* *f* 3.10 samen *f* 4.10 van M. d. B. *f* 0.50 door het Loc. Comité te Maassluis van N. N te Brielle *f* 1; van een Werkman te Maassluis *f* 1, van de Meisjesvereen. te Maasland *f* 2.50, samen *f* 4.50; van N. N. te K. *f* 10.

Voor het Hospitium:

Door den heer J. C. Fabius, te Delft van G. R. *f* 1.

Voor de Bibliotheek:

Van N. N. te R. een exemp. Voetius.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A H. de Hartog ingekomen: door Ds. B. van Schelven van de lidmaten Catechisatie onder letter K. *f* 2; en J. D. *f* 2; samen *f* 4; door Ds. G. van Goor, te Bunschoten, gecollect. 26 Jan. *f* 2.50; collecte Delftshaven *f* 36.50; door F. B te D. van Wed. S. *f* 1; van K. K. te A. *f* 5.

S. J. SEEFAT, *Penningmeester,*
Lijnbaansgracht 248.

SCHOTSCHE ZENDINGSKERK.

GODSDIENSTOEFENING.

Zondagmorgen, 10 uur, A. VAN OS.
Zondagavond, 6 uur, F. W. A KORFF.
Woensdagavond, 8 uur, Vergadering met de Proselieten.

GEDRUKT TER KON. NEDERL. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.